

APSTIPRINĀTS

Ar Izglītības un zinātnes ministrijas

2004.gada 3.jūnija

rīkojumu Nr. 336

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0262

Profesija

Ārsta palīgs

Kvalifikācijas līmenis

4

Nodarbinātības apraksts

Ārsta palīgs ir ārstniecības persona, kura sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību slimajiem (cietušajiem) dzīvībai bīstamā, kritiskā stāvoklī pirmsstacionāra etapā un stacionāru uzņemšanas (neatliekamās palīdzības) nodaļās, var strādāt patstāvīgi, noteikt pacientam diagnozi, ārstēšanu, patstāvīgi pielietot un izrakstīt medicīniskos preparātus, tai skaitā stipri iedarbīgos, konstatēt pacienta nāvi. Ārsta palīgs nodrošina nepārtrauktu medicīnisko palīdzību un profilaksi abu dzimumu un visu vecuma grupu pacientiem visos trijos veselības aprūpes līmeņos sadarbībā ar ārstu. Ārsta palīgs ir tiesīgs veikt šīs funkcijas, reģistrējoties praktizēttiesīgu ārstniecības personu reģistrā, patstāvīgi šīs funkcijas ārsta palīgs veic pēc sertifikācijas. Ārsta palīgs organizē un vada savu un savu kolēģu darbu, izglīto pacientus, sabiedrības locekļus, komandas dalībniekus, veicina savas profesijas attīstību, nepārtraukti pilnveido savas zināšanas un prasmes.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Nodrošina neatliekamo medicīnisko palīdzību kritiskās situācijās.	1.1. Patstāvīgi izmeklē pacientu (cietušo), pielietojot neatliekamās palīdzības diagnostikas metodes un aparāturu; 1.2. Novērtē pacienta veselības stāvokļa smaguma pakāpi, nosaka diagnozi; 1.3. Veic pacienta novērtēšanu pēc komas skalas, traumu skalas; 1.4. Patstāvīgi izvēlas un realizē ārstēšanas taktiku un pasākumus; 1.5. Patstāvīgi pielieto un izraksta medicīniskos preparātus, to skaitā stipri iedarbīgos; 1.6. Konstatē pacienta bioloģisko nāvi, veic miršanas fakta dokumentālu noformēšanu. 1.7. Veic kardiopulmonālo reanimāciju pēc algoritmiem pieaugušajiem, bērniem un zīdaiņiem kritiskās situācijās; 1.8. Diagnosticē elpošanas problēmas un veic elpošanas nodrošināšanu bez un ar palīgaprīkojumu, lieto Heimliha paņēmienus pēc indikācijām; 1.9. Veic vai nodrošina trahejas punkciju, konikotomiju; 1.10. Veic trahejas intubāciju neatliekamās situācijās; 1.11. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību asistolijas un kambaru fibrillācijas, bezpulsa elektriskās aktivitātes gadījumā vadoties pēc algoritmiem; 1.12. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pie ritma traucējumiem (ekstrasistolija, supraventrikulāra tahikardija, kambaru ritma traucējumi, bradikardija u.c.); 1.13. Veic vai nodrošina defibrilāciju, elektroimpulsu terapiju; 1.14. Veic vai nodrošina ārējo pagaidu elektrokardiostimulāciju; 1.15. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem ar sāpēm krūtīs (stenokardija, miokarda infarkts, miokardīts, perikardīts, aortas aneirismas atslāņošanās u.c.); 1.16. Veic slāpekļa oksidula analgēziju; 1.17. Veic reanimācijas un pēcreanimācijas perioda medikamentozo terapiju un reanimācijas procesa efektivitātes izvērtēšanu; 1.18. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem akūtu elpas trūkumu (bronhiālā astma, kardiālā astma, plaušu artērijas trombembolija); 1.19. Kupē bronhiālās astmas lēkmes lietojot krājtelpas un Nebulaizera tipa smidzinātājus; 1.20. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem ar akūtām sāpēm vēderā (kunģa čūlas perforācija, akūts pankreatīts, akūts holecistīts, akūts apendicīts u.c.); 1.21. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem komas gadījumā (traumatiska un netraumatiska cerebrāla koma, cukura diabēta komas, aknu un urēmiskā koma, alkohola un medikamentu izraisītas komas u.c.); 1.22. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem šoka gadījumā (hipovolēmiskais šoks, kardiogēns šoks, anafilaktiskais šoks); 1.23. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību grūtniecības un dzemdību laikā sievietēm un jaundzimušajam (preeklampsija, eklampsija, jaundzimušā asfiksija);

	1.24. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību sievietēm akūtas ginekoloģiskas patoloģijas gadījumā (olnīcas plīsums, ārpusdzemdes grūtniecība, spontāns aborts, krimināls aborts, dzimumorgānu traumas); 1.25. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību akūtas psihiatriskas un neiroloģiskas patoloģijas gadījumā; 1.26. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību zīdaiņiem un bērniem kritiskās situācijās (krampji, elpas trūkums, hipovolēmija, saindēšanās un traumu gadījumos); 1.27. Sniedz psiholoģisko atbalstu dažādu veselībai un dzīvībai kritisku stāvokļu gadījumā; 1.28. Dokumentē iegūtos datus, sniegto palīdzību un pacienta stāvokļa dinamiku neatliekamajās situācijās.
2. Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību traumu un ekstremālu situāciju gadījumā sadarbībā ar Glābšanas dienestu, Policiju, Katastrofu medicīnas centru	2.1. Iesaistās cietušo primārajā apskatē, šķirošanas procesā katastrofu gadījumos (vitālo funkciju novērtēšana, atjaunošanā un uzturēšanā, papildus ievainojumu novēršanā, transportēšanā uz slimnīcu); 2.2. Veic transporta imobilizāciju ar piemērotām imobilizācijas metodēm pacientiem traumu un politraumu gadījumos (kakla šinas, cietās šinas, mīkstās, trakeijas šinas, vakummatracis); 2.3. Diagnosticē asiņošanu un veic asiņošanas apturēšanas pasākumus pacientiem traumu (politraumu) gadījumā; 2.4. Sniedz adekvātu palīdzību cietušajiem ar ķermeņa daļu traumatisku amputāciju; 2.5. Nodrošina amputētās ķermeņa daļas saglabāšanu un nogādāšanu mikroķirurģijas centrā; 2.6. Nodrošina traumas specifikai atbilstošu pārsēju; 2.7. Lieto individuālās aizsardzības līdzekļus toksikoloģisku, ķīmisku un radioloģisku katastrofu gadījumos; 2.8. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem, kuri cietuši no dažādu vielu toksiskās iedarbības (dekontaminācijas pasākumi, toksisku vielu eliminācijas metodes, antidotu terapija, vitālo funkciju uzturēšana u.c.); 2.9. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem, kuri cietuši radioaktīvo vielu iedarbības rezultātā (dekontaminācijas pasākumi, vitālo funkciju uzturēšana u.c.); 2.10. Diagnosticē un sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem, kuri cietuši no apkārtējās vides izraisītiem smagiem veselības traucējumiem (pārkaršana, apsaldējumi, hipotermija, saindēšanās, kukaiņu un dzīvnieku kodumi, elektrotraumas, vardarbība u.c.); 2.11. Nodrošina medicīnisko palīdzību dabas katastrofu, radiācijas, ķīmisko, terorisma izraisīto un epidemioloģiski bīstamo katastrofu gadījumos; 2.12. Piedalās palīdzības sniegšanā ārkārtas situācijā, bet gadījumā, ja notikuma vietā nav ārsta, veic vadības speciālista pienākumus; 2.13. Veic cietušo šķirošanu vadoties pēc valstī izstādītām vadlīnijām; 2.14. Ievēro normatīvos aktus, kuri nosaka ārsta palīga darbību katastrofu un neatliekamo situāciju gadījumā; 2.15. Dokumentē iegūtos datus, sniegto palīdzību un pacienta stāvokļa dinamiku neatliekamajās situācijās.

3. Nodrošina neatliekamo palīdzību pacientiem ar infekcijas slimībām un SBI (sevišķi bīstamās infekcijas)	3.1. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pie infekcijas slimībām (ARVS, gripa, akūtas zarnu infekcijas, leptospiroze, A un B hepatīti, u.c.), nepieciešamības gadījumā nodrošina transportēšanu uz slimnīcu; 3.2. Sniedz palīdzību pacientiem pie sevišķi bīstamām infekcijām (SBI): 3.2.1. Pēc iespējas, izolē pacientu un ar viņu kontaktējušās personas; 3.2.2. Nodrošina infekcijas neizplatīšanos no infekcijas perēkļa , 3.2.3. Veic personīgās profilakses pasākumus, izmanto aizsargapģērbu, 3.2.4. Rīkojas saskaņā ar valstī pieņemtajiem normatīvajiem aktiem konkrētai infekcijai 3.2.5. Informē Nacionālo vides veselības un katastrofu medicīnas centru par slimnieku ar SBI saslimšanas pazīmēm vai aizdomām par to.
4. Veic neatliekamās medicīniskās palīdzības dispečera funkcijas	4.1. Pieņem izsaukumus, noformē dokumentāciju atbilstoši normatīvajiem aktiem; 4.2. Izvērtē situāciju pēc motīva, nododot izsaukumu attiecīga profila neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādei izpildei; 4.3. Nodrošina savlaicīgu izsaukuma izpildi; 4.4. Sadarbojas ar glābšanas dienestu, policiju un Katastrofu medicīnas centru.
5. Nodrošina vispusīgu pacienta izmeklēšanu, novērtēšanu un diagnosticēšanu:	5.1. Veic pacienta anamnēzes ievākšanu (patreizējās sūdzības, slimības anamnēze, dzīves, sociālā un ģimenes anamnēze) un iegūto datu novērtēšanu; 5.2. Veic pacienta fizisko izmeklēšanu – inspekcija, palpācija, perkusija, auskultācija – un iegūto datu novērtēšanu; 5.3. Veic perifēro asinsvadu un ekstrakraniālo artēriju manuālu izmeklēšanu; 5.4. Veic jaundzimušā novērtēšanu pēc Apgares skalas; 5.5. Veic pacienta ķermeņa temperatūras mērīšanu, arteriālā un venozā asinsspiediena noteikšanu un novērtēšanu, 5.6. Veic pacienta rektālo izmeklēšanu un novērtēšanu; 5.7. Veic pacienta ginekoloģisko izmeklēšanu un novērtēšanu; 5.8. Veic pacienta neiroloģisko izmeklēšanu un novērtēšanu; 5.9. Veic pacienta acu, deguna, ausu un rīkles izmeklēšanu arī izmantojot fundoskopu un otoskopu un iegūto rezultātu novērtēšanu; 5.10. Veic pacienta dzirdes un redzes izmeklēšanu un novērtēšanu; 5.11. Veic pacienta skeleta un kaulu sistēmas izmeklēšanu un novērtēšanu; 5.12. Veic pacienta uroloģisko izmeklēšanu un novērtēšanu; 5.13. Veic mikrocirkulācijas sistēmas novērtēšanu; 5.14. Veic plaušu funkcionālo izmeklēšanu un izelpas plūsmas mērījumus un iegūto datu izvērtēšanu; 5.15. Veic oksihemometriju, kapnometriju un izvērtē iegūtos datus; 5.16. Veic pacientam elektrokardiogrāfiju, elektrokardioskopiju un izvērtē iegūtos datus; 5.17. Veic pastāvīgo elektrokardiostimulatoru un sirds defibrilatoru darbības traucējumu diagnostiku; 5.18. Nozīmē diagnozes precizēšanai nepieciešamos laboratoriskos un instrumentālos izmeklējumus, 5.19. Veic vai nodrošina precīzu asins paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošina to sagatavošanu transportēšanai un organizē transportēšanu.

	5.20. Veic vai nodrošina precīzu urīna, feču, krēpu paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošina to sagatavošanu transportēšanai un organizē transportēšanu, 5.21. Lieto ekspress diagnostikas metodes – hemoglobīns asinīs, olbaltums urīnā, cukurs asinīs un urīnā, acetons urīnā, 5.22. Veic iztriepi no dzemdes kakla – maksts flora, onkocitoloģija; 5.23. Veic vai nodrošina pacienta sagatavošanu diagnostiskajām un ārstnieciskām procedūrām un izmeklēšanām (Rtg izmeklēšanām ar vai bez kontrastvielām, angiogrāfijām, endoskopijām, diagnostiskām punkcijām, radioloģiskajām izmeklēšanām u.c.); 5.24. Izvērtē likvordinamiskās proves un likvora fizikālos un laboratorisko izmeklējumu datus; 5.25. Veic šķidruma līdzsvara mērījumus (pacienta svēršana, uzņemta, izdalītā šķidruma mērīšana u.c.). 5.26. Veic pacientu izglītošanu par dažādu izmeklējamo materiālu pareizu savākšanu. 5.27. Analizē, novērtē un dokumentē pacienta izmeklēšanas laikā iegūtos datus. 5.28. Veic diferenciāldiagnostisko analīzi un nosaka primāro diagnozi, veic ārstēšanu atbilstoši savai kompetencei un normatīvajiem aktiem.
6. Nodrošina pacienta veselības stāvokļa izvērtēšanu, traucējumu diagnosticēšanu, nepieciešamās ārstēšanas nozīmēšanu vai veikšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai, ārstēšanai un rehabilitācijai normatīvajos aktos definētajās situācijās	6.1. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē sirds un asinsvadu sistēmas traucējumus, veic nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.2. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē elpošanas orgānu sistēmas traucējumus, veic nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.3. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē traucējumus akūtu infekciju un seksuāli transmisīvo slimību gadījumos, veic nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.4. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē traucējumus akūtu ķirurģisku slimību gadījumos, nodrošina nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.5. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē traucējumus traumatisku bojājumu un nelaimes gadījumos, nodrošina nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.6. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē uroģenitālās sistēmas traucējumus, veic un nodrošina nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.7. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē traucējumus akūtas ginekoloģiskas un dzemdību patoloģijas gadījumos, veic un nodrošina nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.8. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē akūtus psihoneiroloģiskus traucējumus, nodrošina un veic nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.9. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, novērtē un diagnosticē traucējumus bērniem un zīdaiņiem, nodrošina un veic nepieciešamo ārstēšanu, vecāku izglītošanu bērna veselības stāvokļa stabilizēšanai; 6.10. Izvērtē pacienta veselības stāvokli, diagnosticē hematoloģiskus, endokrinoloģiskus traucējumus, redzes un dzirdes orgānu traucējumus, nodrošina un veic nepieciešamo ārstēšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai;

	6.11. Nosūta pacientus uz konsultācijām pie speciālistiem, kā arī stacionārai ārstēšanai; 6.12. Novēro pacientu somātisko stāvokli, un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā
7. Veic profilaktisko darbu ar dažāda vecuma pacientiem, viņu ģimenēm	7.1. Novērtē pacienta un viņa ģimenes zināšanas par veselības veicināšanu un saglabāšanu; 7.2. Izstrādā, sadarbībā ar ģimenes ārstu, konkrētai situācijai atbilstošu veselību veicinošu un uzturošu izglītības programmu un realizē to; 7.3. Izglīto pacientu un viņa ģimeni par iespējām iekļauties veselību veicinošu un uzturošu programmu īstenošanā; 7.4. Novēro pacientus un viņa ģimenes locekļus, ja tie ir riska grupā (strādā kaitīgos vides apstākļos, ģimenes anamnēzē iedzimtas slimības, invalīdi u.c.); 7.5. Veic uzraudzību pacientiem, kuri pēc ārstēšanās stacionārā to turpina ambulatori; 7.6. Novēro kontaktpersonas epidemioloģiskajos infekciju perēkļos; 7.7. Veic katrai vecuma grupai paredzētās profilaktiskās vakcinācijas. 7.8. Sniedz informāciju par teritorijas specifiku, veselības aprūpes un sociālajām problēmām pašvaldībai un citām institūcijām. 7.9. Sniedz informāciju par saslimšanu riska faktoriem pašvaldībai un citām institūcijām.
8. Nodrošina sievietes veselības stāvokļa izvērtēšanu, grūtniecības un tās traucējumu diagnosticēšanu, nepieciešamās ārstēšanas nodrošināšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai, ārstēšanai un rehabilitācijai	8.1. Veic ginekoloģiskās profilaktiskās apskates; 8.2. Veic izglītojošo darbu sievietēm reproduktīvajā periodā un menopauzē, ginekoloģisko un onkoloģisko saslimšanu profilaksei; 8.3. Piedalās grūtnieces stāvokļa izvērtēšanā dažādos grūtniecības periodos; 8.4. Veic pasākumus grūtniecības toksikožu mazināšanai; 8.5. Veic augļa nobrieduma pakāpes un veselības stāvokļa novērtēšanu; 8.6. Veic dzemdētājas stāvokļa novērtēšanu dzemdību periodu laikā, 8.7. Nepieciešamības gadījumā pieņem dzemdības patstāvīgi; 8.8. Veic jaundzimušā novērtēšanu, nabas saites primāro aprūpi, profilaktiskos pasākumus; 8.9. Veic jaundzimušā (iznesta / neiznesta) aprūpi; 8.10. Seko sievietes stāvoklim pēcdzemdību periodā; 8.11. Izglīto māti par krūts barošanas (zīdīšanas) nepieciešamību; 8.12. Veic izglītojošo darbu jaundzimušā ģimenē; 8.13. Dokumentē iegūto informāciju par mātes un jaundzimušā veselības stāvokli, veiktajiem pasākumiem;
9. Nodrošina bērna veselības stāvokļa izvērtēšanu, profilaktiskos pasākumus, traucējumu diagnosticēšanu, nepieciešamās ārstēšanas nozīmēšanu un veikšanu veselības stāvokļa	9.1. Veic zīdaiņa novērtēšanu, psihomotorās attīstības līmeņa noteikšanu; 9.2. Nosaka zīdaiņa aprūpes vajadzības; 9.3. Veic mazbērna vecuma bērna psihomotorās attīstības izvērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu; 9.4. Veic pirmsskolas vecuma bērna stāvokļa novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu; 9.5. Veic skolas vecuma bērnu novērtēšanu, nepieciešamo aprūpes vajadzību noteikšanu; 9.6. Veic pusaudža novērtēšanu (psihomotorā attīstība, pubertātes perioda norises), nepieciešamo aprūpes vajadzību noteikšanu; 9.7. Veic bērnu imunizāciju dažādā vecumā; 9.8. Veic bērna stāvokļa izvērtēšanu dažādu saslimšanu gadījumā;

stabilizēšanai, ārstēšanai un rehabilitācijai	9.9. Veic medikamentozo ārstēšanu atkarībā no veselības problēmām, bērna vecuma un viņa īpašajām vajadzībām; 9.10. Nodrošina speciālistu konsultācijas nepieciešamības gadījumā, 9.11. Informē bērnu par nepieciešamo medikamentu lietošanas nepieciešamību un psiholoģiski sagatavo viņu; 9.12. Informē bērna vecākus par lietojamo medikamentu iespējamām blaknēm un pasākumiem to mazināšanai vai novēršanai; 9.13. Novērtē bērna vispārējo stāvokli infekcioza rakstura saslimšanu gadījumā, nodrošina atbilstošu aprūpi; 9.14. Veic aprūpi bērniem imobilā stāvoklī un mazina imobilitātes sekas;
10. Nodrošina medikamentozo ārstēšanu pacientiem krīzes situācijās un veselības traucējumu gadījumā	10.1. Patstāvīgi pielieto un izraksta medicīniskos preparātus, to skaitā arī stipri iedarbīgos; (Izraksta pacientam medikamentus atbilstoši diagnozei un pacienta vispārējam stāvoklim (tai skaitā arī stipri iedarbīgos); 10.2. Noformē medikamentu izrakstīšanas dokumentāciju (receptes, pasūtījumu veidlapas, u.c.) saskaņā ar normatīvo aktu prasībām; 10.3. Sagatavo konkrētos ievadīšanai pacientam izrakstītos medikamentus, pārbauda medikamentu lietošanas noteikumus dažādās situācijās. 10.4. Informē pacientu par konkrētā medikamenta farmakoloģisko iedarbību, lietošanas nosacījumiem, tā mijiedarbību ar uzturu, baudvielām, iespējamām blaknēm, pasākumiem nevēlamo efektu samazināšanai; 10.5. Veic medikamenta ievadīšanu enterāli (iekšķīgi un taisnajā zarnā). 10.6. Veic medikamenta ievadīšanu parenterāli (muskulī; ādā; zemādā; intratraheāli, urīnpūslī). 10.7. Nodrošina intravenozo pieeju ar adatu un perifēro venozo katetru un veic medikamenta ievadīšanu intravenozi, izmantojot dažādu aprīkojumu; 10.8. Veic intravenozo ārstēšanu - parenterālo barošanu, infūzu terapiju, saderinātu asiņu pārliešanu. 10.9. Veic medikamentu ievadīšanu caur katetrizētu centrālo vēnu; 10.10. Veic pārbaudes testus pirms i/v ārstēšanas uzsākšanas, dokumentē tos; 10.11. Veic medikamenta ievadīšanu acs konjunktīvas maisā, ausīs, degunā, makstī, caur ādu. 10.12. Novērtē agrīno un vēlīno pacienta reakciju pēc medikamenta ievadīšanas; 10.13. Veic medikamentu aprites - pasūtīšana, uzskaitē, uzglabāšana, izrakstīšana, izlietošana, norakstīšana - dokumentēšanu. 10.14. Veic stipri iedarbīgo vielu izrakstīšanu, uzglabāšanu, norakstīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām;
11. Lieto ārstnieciskās metodes un manipulācijas pamatojoties uz pielietošanas indikācijām, kontindikācijām, izpildes metodiku	11.1. Veic procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu (zondēšana, kunga skalošanu caur zondi, klizmošana, zarnu stomas aprūpe, pacienta barošana caur zondi, zarnu trakta attīrīšanu manuāli u.c.); 11.2. Veic procedūras, kas saistītas uroģenitālo sistēmu (katetrizācijas, skalošanas, urostomas kopšana u.c.); 11.3. Veic saderināto asiņu pārliešanas procedūru; 11.4. Veic acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu; 11.5. Veic procedūras, kas iedarbojas uz asinsriti (kompreses, termofori, plāksteri, u.c.);

	11.6. Veic skābekļa terapiju; 11.7. Veic deguna priekšējo tamponādi; 11.8. Veic pacienta traheostomas kopšanu (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā); 11.9. Veic urostomu un kolostomu kopšanu; 11.10. Veic pacientu posturālo drenāžu; 11.11. Veic onkoloģisko pacientu aprūpi ķimioterapijas lietošanas laikā un pēc tās. 11.12. Veic onkoloģisko pacientu aprūpi staru terapijas veikšanas laikā un pēc tās. 11.13. Veic pacientu aprūpi imūnterapijas lietošanas laikā un pēc tās. 11.14. Veic pacientu izglītošanu dažādu veselību uzturošo procedūru veikšanā – glikozes līmeņa uzraudzība un insulīna pašinjekcijas, stomu kopšana u.c. 11.15. Veic pleiras dobuma punkciju neatliekamās situācijās; 11.16. Veic perikarda dobuma punkciju neatliekamās situācijās; 11.17. Mazina imobilitātes sekas, nodrošina pacienta aktivitātes: 11.17.1. veic pacienta pozicionēšanu (spinālo traumu gadījumā, insulta gadījumā, izgulējumu gadījumā, novājinātiem pacientiem, pacientiem pēcoperācijas periodā u.c.), 11.17.2. nodrošina pacientiem atbilstošas aktivitātes imobilitātes seku likvidēšanai un insultu gadījumā (kontraktūras gadījumā, spasticitātes gadījumā, parēžu gadījumā, sinkinēziju gadījumā, lai novērstu ortostātiskās pneimonijas, venozo stāzu, izvadfunkciju traucējumus, 11.17.3. izglīto pacientu un viņa ģimenes locekļus par veicamajām aktivitātēm un alternatīvo metožu pielietojumu, 11.18. Plāno, sniedz un izvērtē aprūpi pacientiem ar dažādām aprūpes vajadzībām: 11.18.1. veic pacienta stāvokļa novērtēšanu, lai noteiktu aktuālās un potenciālās aprūpes problēmas, 11.18.2. izvērtē pieejamos resursus pacienta vajadzību nodrošināšanai (pacienta iekšējie resursi, aprūpes veicēja resursi (prasmes, aprīkojums, laiks), ģimenes locekļu iespējamā iesaistīšana, 11.18.3. veic darbības, lai nodrošinātu pacienta vajadzību pēc skābekļa, šķidruma uzņemšanas, barības uzņemšanas, urīna izvades, zarnu satura izvades, izvades procesiem caur ādu, atpūtas, miega sabalansēta ar aktivitātēm, fiziskas un psiholoģiskas drošības, psihosociāla atbalsta un psihosociālas neatkarības, sapratnes un garīga atbalsta; 11.18.4. iesaista pacientu un viņa tuviniekus aprūpes procesā, 11.19. Veic nozīmēto un izpildīto aprūpes pasākumu dokumentēšanu, saistībā ar diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām. 11.20. Veic mirstoša pacienta aprūpi, 11.21. Nodrošina miruša cilvēka pēc nāves aprūpi. 11.22. Veic bioloģiskās nāves konstatāciju un miršanas fakta dokumentālu noformēšanu;
12. Nodrošina ķirurģisko procedūru izpildi	12.1. Veic pacienta sagatavošanu akūtām vai plāna operācijām (āda, kuņģa zarnu trakts, uroģenitālā sistēma u.c.). 12.2. Veic pirmsoperācijas premedikāciju,

	12.3. Veic ķirurģiskā instrumentu komplekta un materiālu sagatavošanu sterilizācijai, sterilizāciju, uzglabāšanu. 12.4. Sagatavo vidi, personālu un nepieciešamo aprīkojumu ķirurģiskajām procedūrām un operācijām. 12.5. Asistē ārstam (atsevišķos gadījumos veic pilnīgi patstāvīgi) ķirurģisko procedūru un operācijas izpildes laikā. 12.6. Veic brūču primāro apdari; 12.7. Veic brūču aprūpi - brūces apkopšana, skalošana, tamponēšana, aseptisks pārsējs; 12.8. Nodrošina brūces dzīšanas fāzei atbilstošu pārsēju; 12.9. Veic pacienta ķirurģisko imobilizāciju. 12.10. Veic pacientu pēcoperācijas aprūpi (tai skaitā dienas stacionārā): 12.10.1. novēro pacienta orgānu un sistēmu funkcionālo stāvokli, kas nodrošina potenciālu komplikāciju paredzēšanu, novērošanu, atklāšanu un novēršanu, 12.10.2. nodrošina vitālās funkcijas, optimālu pēcoperācijas periodu; 12.10.3. veic pēcanestēzijas aprūpi, 12.11. Veic pasākumus pēcoperācijas sāpju mazināšanai, 12.12. Veic pasākumus pēcoperācijas komplikāciju novēršanai, 12.13. Veic profilaktiskos pasākumus stinguma krampju, gāzes gangrēnas, trakumsērgas u.c. profilaksei; 12.14. Veic nozīmēto un izpildīto ķirurģisko procedūru dokumentēšanu.
13. Uztur drošu darba vidi	13.1. Veic pasākumus, lai nodrošinātu drošu pacientu, aparātūras, konteineru celšanu un pārvietošanu (izglītošana, palīgierīču nodrošināšana). 13.2. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar toksiskām ķīmiskām vielām - dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji, anestēzijas gāzu pārpalikums, medikamenti, citotoksiskie medikamenti u.c.. 13.3. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar mikrobioloģiskajiem riska faktoriem. 13.4. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar radioaktīvo starojumu un radioaktīviem izotopiem. 13.5. Veic pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu stresogēno faktoru - maiņu darbs, nakts darbs, pastāvīga atbildība, saskarsmes problēmas - iedarbību uz masu un citiem aprūpes komandas dalībniekiem. 13.6. Veic pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu drošības apdraudējumu saistībā ar darbu teritoreālajā iecirknī - nikni suņi, slikti ceļi, iereibuši vai agresīvi cilvēki..
14. Izglīto veselības aprūpes dalībniekus un studentus par neatliekamās medicīniskās palīdzības jautājumiem normatīvajos jautājumos	14.1. Novērtē izglītojamo zināšanas un iemaņas par neatliekamās medicīniskās palīdzības jautājumiem. 14.2. Nosaka izglītošanas mērķus, atkarībā no sākumsituācijas, mācību procesa plānotā rezultāta un ārsta palīgam pieejamajiem resursiem. 14.3. Sagatavo izglītošanas mērķiem atbilstošu metodisko materiālu. 14.4. Realizē ar neatliekamās medicīniskās palīdzības jautājumiem saistītās izglītojošās aktivitātes atbilstoši izglītojamo spējām. 14.5. Izvērtē izglītojamo zināšanu un iemaņu dinamiku izglītošanas procesā un to atbilstību izvirzītajiem mērķiem

aktos definētajās situācijās, veselības veicināšanas	14.6. Veic pacientu, viņu ģimenes, sabiedrības izglītošanu veselības aprūpes un veselību veicināšanas jautājumos; 14.7. Dokumentē izglītojošās aktivitātes.
15. Noformē medicīnisko dokumentāciju	15.1. Veic ambulatora pacienta medicīniskās dokumentācijas noformēšanu; 15.2. Veic hospitalizēta pacienta medicīniskās dokumentācijas noformēšanu; 15.3. Sniedz veiktā darba pārskatus atbilstoši normatīvajiem aktiem; 15.4. Nodrošina dokumentācijas uzglabāšanu un nepieejamību personām, kuras nav saistītas ar pacientu aprūpi un ārstēšanu; 15.5. Ievēro neatliekamās palīdzības, ambulatorajā dienestā lietotās medicīniskās dokumentācijas formu aizpildīšanas kārtību; 15.6. Veic miršanas fakta dokumentālu noformēšanu.
16. Piedalās katastrofu medicīnas un neatliekamās medicīniskās palīdzības darba, primārās veselības aprūpes darba organizēšanā	16.1. Vadās pēc neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas pirmsstacionāra etapa organizācijas normatīvajiem aktiem un principiem; 16.2. Ievēro ārstniecības personu pienākumus un tiesības, respektē pacientu tiesības un izskaidro pacientiem viņu pienākumus 16.3. Ievēro higiēnas, epidemioloģiskās, pretepidēmiskās prasības; 16.4. Palīdz organizēt informācijas un psiholoģiskā atbalsta centrus lielu katastrofu gadījumā. 16.5. Piedalās primārās veselības aprūpes iestādes darba organizēšanā; 16.6. Tiesīgs aizvietot primārās veselības aprūpes ārstu īslaicīgas prombūtnes gadījumā; 16.7. Veic mājas vizītes pie pacientiem; 16.8. Veic ambulatoro pacientu pieņemšanu; 16.9. Izraksta pārejošas darba nespējas lapas uz laiku līdz 10 dienām.
17. Atbild par konfidencialitātes saglabāšanu attiecībā uz informāciju, kas iegūta par pacienta ģimenes privāto dzīvi, viņa ārstēšanu, slimības diagnozi un prognozi	

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- **fizikālie** – smagumu (pacientu, aparātūras) celšana un pārvietošana; radioaktīvais starojums – Rtg, radioaktīvie izotopi;
- **bioloģiskie** – mikrobioloģiskie riska faktori – inficēti pacientu izdalījumi, asinis (HIV), hospitālā infekcija; bioloģiski aktīvas vielas, alergēni;
- **ķīmiskie** – darbs ar toksiskām ķīmiskām vielām – dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji, anestēzijas gāzu pārpalikums, medikamenti, citostātiskie līdzekļi u.c.
- **sociālie** - darbs teritoriālajā iecirknī – nikni suņi, slikti ceļi, iereibuši vai agresīvi cilvēki u.c.
- **organizatoriskie** – intelektuālā slodze lēmumu pieņemšanas procesā; komandas darbs, maiņu darbs, nakts darbs, pastāvīga spriedze darbā ar pacientu un viņa ģimeni; mentālo pacientu agresivitāte; darbs nelabvēlīgā un dažkārt agresīvā sociālā vidē.

Īpašas prasības atsevišķu uzdevumu veikšanai:

- Fiziskā un psiholoģiskā gatavība strādāt ekstremālās, cilvēku dzīvībai bīstamās situācijās paaugstinātas fiziskās un psiholoģiskās slodzes apstākļos.
- Augsta atbildības izpratne.

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes un spējas
• Darboties saskaņā ar juridiskiem un	• Ievākt pacienta anamnēzi (patreizējās sūdzības, slimības anamnēze, dzīves,	• Lietot verbālās un neverbālās

ētiskiem pamatprincipiem • Noteikt prioritātes savā darbā • Veicināt un pielietot pozitīvas saskarsmes iemaņas veselības aprūpes darbā • Sadarboties ar indivīdiem, ģimenēm • Sadarboties ar citiem veselības un sociālās aprūpes profesionāļiem un institūcijām • Radīt, uzturēt drošu veselības aprūpes un neatliekamās palīdzības darba vidi • Ievērot darba higiēnas un drošības prasības • Plānot savu darbību veselības aprūpes un neatliekamās palīdzības darba ietvaros • Piedalīties studentu / kolēģu profesionālajā pilnveidē • Prast ievērot konfidencialitāti veselības aprūpes darbā • Izmantot kultūras, ētikas un profesionālos principus veselības aprūpes darbā • Ievērot savas profesionālās lomas un kompetences robežas. • Uzturēt savu	sociālā un ģimenes anamnēze); • Lietot fiziskās izmeklēšanas metodes - inspekcija, palpācija, perkusija, auskultācija, fiksējot novirzes un dinamiku; • Veikt pacienta novērtēšanu pēc komas skalas, traumu skalas; • Veikt perifēro asinsvadu un ekstrakraniālo artēriju manuālu izmeklēšanu; • Veikt pacienta ķermeņa temperatūras mērīšanu, • Veikt pacienta arteriālā un venozā asinsspiediena noteikšanu, • Veikt pacienta rektālo izmeklēšanu; • Veikt pacientes ginekoloģisko izmeklēšanu; • Veikt grūtnieces stāvokļa izvērtēšanu dažādos grūtniecības periodos; • Veikt jaundzimušā novērtēšanu pēc Apgares skalas; • Veikt pacienta neiroloģisko izmeklēšanu un novērtēšanu; • Veikt pacienta acu, deguna, ausu un rīkles izmeklēšanu arī izmantojot fundoskopu un otoskopu; • Veikt pacienta dzirdes un redzes izmeklēšanu; • Veikt pacienta skeleta un kaulu sistēmas izmeklēšanu; • Veikt pacienta uroloģisko izmeklēšanu; • Veikt mikrocirkulācijas sistēmas novērtēšanu; • Veikt plaušu funkcionālo izmeklēšanu un izelpas plūsmas mērījumus; • Veikt oksihemometriju, kapnometriju; • Veikt pacientam elektrokardiogrāfiju, elektrokardioskopiju; • Veikt pastāvīgo elektrokardiosimulatoru un sirds defibrilatoru darbības traucējumu diagnostiku; • Nozīmēt diagnozes precizēšanai nepieciešamos laboratoriskos un instrumentālos izmeklējumus; • Veikt asins paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, sagatavot tos transportēšanai un organizēt pareizu to transportēšanu; • Veikt urīna, feču, krēpu paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, sagatavt tos transportēšanai un organizēt pareizu transportēšanu;	saskarsmes metodes • Uzņemties atbildību par profesionālo darbību • Spēt kritiski domāt un risināt problēmas • Vākt un analizēt informāciju • Strādāt ar datoru – Word, Excel, Internet programmās • Skaidri un precīzi apkopot un sniegt iegūto informāciju • Analizēt un dokumentēt datus • Līdzdarboties komandas darbā • Ievērot multidisciplinārās komandas darba principus
--	--	--

profesionālo kompetenci	• Lietot ekspress diagnostikas metodes – hemoglobīns asinīs, olbaltums urīnā, cukurs asinīs un urīnā, acetons urīnā; • Veikt iztriepi no dzemdes kakla – maksts flora, onkocitoloģija; • Veikt pacienta sagatavošanu diagnostiskajām procedūrām un izmeklēšanām (Rtg izmeklēšanām ar vai bez kontrastvielās, angiogrāfijām, endoskopijām, diagnostiskām punkcijām, radioloģiskajām izmeklēšanām u.c.); • Izvērtēt likvordinamiskās proves un likvora fizikālos un laboratorisko izmeklējumu datus; • Veikt šķidruma līdzsvara mērījumus (pacienta svēršana, uzņemta, izdalītā šķidruma mērīšana u.c.); • Veikt augļa nobrieduma pakāpes un veselības stāvokļa novērtēšanu; • Veikt dzemdētājas stāvokļa novērtēšanu dzemdību periodu laikā, • Veikt bērna visās vecuma grupās novērtēšanu, psihomotorās attīstības līmeņa noteikšanu; • Noteikt bērna aprūpes vajadzības; • Novērtēt agrīno un vēlīno pacienta reakciju pēc medikamenta ievadīšanas; • Konstatēt pacienta bioloģisko nāvi; • Analizēt un novērtēt pacienta izmeklēšanas laikā iegūtos datus. • Lietot diferenciāldiagnostiskos algoritmus diagnozes noteikšanai; • Veikt cietušo šķirošanu vadoties pēc valstī izstrādātām vadlīnijām; • Veikt iekšējās un ārējās asiņošanas diagnosticēšanu; • Veikt diferencētu kardiopulmonālo reanimāciju pēc algoritmiem pieaugušajiem, bērniem un zīdaiņiem kritiskās situācijās pie dažādiem klīniskās nāves iemesliem; • Novērtēt RAN pasākumu efektivitāti; • Lietot Heimliha paņēmienus elpošanas nodrošināšanai; • Plaušu mākslīgās ventilācijas (PMV) veikšana ar paņēmieniem “mute – mute”, “mute – caurulīte”, ar AMBU tipa maisu, elpvadu izmantošana, augšējo elpošanas ceļu atbrīvošana, sūkņu lietošana; • Veikt trahejas punkciju, konikotomiju neatliekamās situācijās;	
-------------------------	--	--

	• Veikt trahejas intubāciju neatliekamās situācijās; • Veikt skābekļa inhalācijas ar un bez putu dzēsējiem (KI – 3M), • Veikt analgēziju ar slāpekļa oksidulu (AN – 8); • Veikt elektrisko defibrilāciju, kardioversiju, ārējo kardiostimulāciju, ievērojot drošības tehnikas noteikumus pie tām; • Krājtelpas un Nebulaizera tipa smidzinātāju lietošana bronhiālās astmas lēkmes kupēšanas laikā; • Lietot algoritmus diagnosticējot un sniedzot neatliekamo medicīnisko palīdzību asistolijas un kambaru fibrillācijas, bezpulsa elektriskās aktivitātes gadījumā, pie ritma traucējumiem (ekstrasistolija, supraventrikulāra tahikardija, kambaru ritma traucējumi, bradikardija u.c.); • Veikt defibrilāciju, elektroimpulsu terapiju; • Veikt ārējo pagaidu elektrokardiostimulāciju; • Veikt transporta imobilizāciju ar piemērotām imobilizācijas metodēm pacientiem traumu un politraumu gadījumos (kakla šinas, cietās šinas, mīkstās, trakcijas šinas, vakummatracis); • Veikt asiņošanas apturēšanas pasākumus pacientiem traumu (politraumu) gadījumā; • Nodrošināt amputētās ķermeņa daļas saglabāšanu un nogādāšanu mikroķirurģijas centrā; • Nodrošināt traumas specifikai atbilstošu pārsēju; • Lietot individuālās aizsardzības līdzekļus toksikoloģisku, ķīmisku un radioloģisku katastrofu gadījumos; • Veikt dekontaminācijas pasākumus; • Pieņemt izsaukumus, izvērtēt situāciju pēc motīva, noformēt dokumentāciju atbilstoši normatīvajiem aktiem; • Pieņemt dzemdības patstāvīgi nepieciešamības gadījumā ārpusstacionāra apstākļos; • Veikt jaundzimušā novērtēšanu, nabas saites primāro aprūpi, profilaktiskos pasākumus; • Veikt jaundzimušā (iznesta /neiznesta)	
--	---	--

	aprūpi; • Veikt bērnu imunizāciju dažādā vecumā; • Veikt proves medikamentu jūtīguma noteikšanai; • Noformēt medikamentu izrakstīšanas dokumentāciju (receptes, pasūtījumu veidlapas, u.c.) saskaņā ar normatīvo aktu prasībām; • Izrakstīt pacientam medikamentus atbilstoši diagnozei un pacienta vispārējam stāvoklim (tai skaitā arī stipri iedarbīgos); • Veikt medikamenta ievadīšanu enterāli (iekšķīgi un taisnajā zarnā); • Veikt medikamenta ievadīšanu parenterāli (muskulī; ādā; zemādā; intratraheāli, urīnpūslī); • Nodrošināt intravenozo pieeju ar adatu un perifēro venozo katetru un veikt medikamenta ievadīšanu intravenozi, izmantojot dažādu aprīkojumu; • Veikt intravenozo ārstēšanu - parenterālo barošanu, infūzu terapiju, saderinātu asiņu pārliešanu; • Veikt medikamentu ievadīšanu caur katetrizētu centrālo vēnu; • Veikt pārbaudes testus pirms i/v ārstēšanas uzsākšanas; • Veikt medikamenta ievadīšanu acs konjunktīvas maisā, ausīs, degunā, makstī, caur ādu; • Veikt procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu (zondēšana, kuņģa skalošanu caur zondi, klizmošana, zarnu stomas aprūpe, pacienta barošana caur zondi, zarnu trakta attīrīšanu manuāli u.c.); • Veikt procedūras, kas saistītas uroģenitālo sistēmu (katetrizācijas, suprapubikāla urīnpūšļa punkcija; skalošanas, urostomas kopšana u.c.); • Veikt saderināto asiņu pārliešanas procedūru; • Veikt acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu; • Veikt procedūras, kas iedarbojas uz asinsriti (kompreses, termofori, plāksteri, u.c.); • Veikt skābekļa terapiju; • Veikt deguna priekšējo tamponādi; • Veikt pacienta traheostomas kopšanu (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā);	
--	---	--

	• Veikt urostomu un kolostomu kopšanu; • Veikt pacientu posturālo drenāžu; • Veikt pleiras dobuma punkciju neatliekamās situācijās; • Veikt perikarda dobuma punkciju neatliekamās situācijās; • Veikt pacienta pozicionēšanu; • Nodrošināt pacientiem atbilstošas aktivitātes imobilitātes seku likvidēšanai un insultu gadījumā; • Veikt pacienta sagatavošanu akūtām vai plāna operācijām (āda, kuņģa zarnu trakts, uroģenitālā sistēma u.c.); • Veikt ķirurģiskā instrumentu komplekta un materiālu sagatavošanu sterilizācijai, sterilizāciju, uzglabāšanu. • Sagatavot vidi, personālu un nepieciešamo aprīkojumu ķirurģiskajām procedūrām un operācijām. • Veikt brūču primāro apdari; • Veikt brūču aprūpi - brūces apkopšana, skalošana, tamponēšana, aseptisks pārsējs; • Nodrošināt brūces dzīšanas fāzei atbilstošu pārsēju; • Veikt pacienta ķirurģisko imobilizāciju. • Veikt vietējo, intraosālo anestēziju; • Veikt ādas adaptācijas šuvju uzlikšanu; • Veikt pasākumus pēcoperācijas sāpju mazināšanai, • Veikt profilaktiskos pasākumus stinguma krampju, gāzes gangrēnas, trakumsērgas u.c. profilaksei; • Veikt pasākumus, lai nodrošinātu drošu pacientu, aparatūras, konteineru celšanu un pārvietošanu (izglītošana, palīgierīču nodrošināšana); • Veikt miruša cilvēka pēc nāves aprūpi.; • Veikt pacientu izglītošanu par dažādu izmeklējamo materiālu pareizu savākšanu. • Izglītot māti par krūts barošanas (zīdīšanas) nepieciešamību; • Veikt izglītojošo darbu jaundzimušā ģimenē; • Veikt pacientu izglītošanu dažādu veselību uzturošo procedūru veikšanā – glikozes līmeņa uzraudzība un insulīna pašinjekcijas, stomu kopšana u.c. • Dokumentēt pacienta izmeklēšanā iegūtos datus, sniegto palīdzību un pacienta stāvokļa dinamiku; • Veikt medikamentu aprītes - pasūtīšana,	
--	--	--

	uzskaitē, uzglabāšana, izrakstīšana, izlietošana, norakstīšana - dokumentēšanu. • Veikt stipri iedarbīgo vielu izrakstīšanu, uzglabāšanu, norakstīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām; • Veikt nozīmēto un izpildīto ķirurģisko procedūru dokumentēšanu.	
--	---	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Filosofijas pamati			
Saskarsme			
Psiholoģija			
Ekstremālo situāciju psiholoģija			
Ārsta palīga darba juridiskie pamati			
Ētika			
Socioloģijas pamati			
Pedagoģijas pamati			
Latīņu terminoloģija			
Aprūpes pamatjēdzieni – cilvēks, veselība, vide, aprūpe – to savstarpējā saistība			
Cilvēka pamatvajadzības – fizioloģiskās, sociālās, garīgās, intelektuālās, to ietekmējošie faktori			
Cilvēka vajadzības – universālās, attīstības, veselības traucējumu			
Cilvēka biofizika, bioķīmiskā vide, citoloģija un ģenētika			
Anatomija			
Fizioloģija			
Vispārējā un speciālā patoloģija			
Mikrobioloģija			
Farmakoloģija ar receptūru			
Klīniskā farmakoloģija, neatliekamo situāciju farmakoterapija			
Kardiopulmonālās mazspējas attīstības mehānismi (elpceļu obstrukcija, elpošanas mazspēja, cirkulācijas traucējumi)			
Neatliekamo situāciju attīstības patfizioloģiskie mehānismi			
Propedētika			
Diferenciāldiagnostiskie algoritmi			
Profesionāli tehniskās iemaņas – diagnostiskās, ārstnieciskās, aprūpes manipulācijas			
Aseptikas un antiseptikas principi;			
Saslimšanu, traumu un patoloģisko stāvokļu etioloģija, patogēze, klīniskā diagnostika, diferenciāldiagnostika, neatliekamā palīdzība, ārstēšana stāvokļa stabilizēšanai			

Sirds un asinsvadu sistēmas traucējumi:			
Akūtas sāpes krūtīs, to diferenciāldiagnostika;			
Slodzes stenokardija (pirmreizēja, stabila, progresējoša), spontāna stenokardija;			
Miokarda infarkts tā diagnostika, sarežģījumi, ārstēšana (tai skaitā trombolītiskā);			
Kardiogēnais šoks;			
Sirds astma, plaušu tūska;			
Akūts koronārs sindroms, revaskularizācijas metodes, trombolītiskā terapija;			
Neparoksizmaļie sirds ritma traucējumi;			
Paroksizmaļi sirds ritma traucējumi;			
Sirds vadīšanas traucējumi, sīnusa mezgla vājuma sindroms;			
Asinsrites apstāšanās veidi, Morganji – Edemsa – Stoksa lēkmes;			
Arteriālās hipertenzijas;			
Hipertenzīvās krīzes, to veidi;			
Neatliekamie stāvokļi iegūto sirdskaišu gadījumā;			
Trombembolija plaušu artērijās sistēmā (stumbra, galveno zaru, sīko zaru);			
Embolijas lielā asinsrites loka artērijās;			
Aortas atslāņošanās;			
Akūta asinsvadu mazspēja (kolapss, gībonis) u.c. ;			
Elpošanas orgānu sistēmas traucējumi:			
Hroniska obstruktīva plaušu saslimšana,			
Akūtas pneimonijas, to sarežģījumi;			
Akūta elpošanas mazspēja;			
Bronhiālā astma, ieilgusi lēkme, astmatiskais stāvoklis;			
Pneimotorakss, tā veidi;			
Asins splaušana, plaušu asiņošana;			
Akūta balsenes tūska;			
Svešķermeņi augšējos elpošanas ceļos;			
Elpceļu obstrukcijas sindroms u.c.;			
Akūtas infekcijas un seksuāli transmisīvās slimības:			
Gaisa pilienu infekcijas (gripa un citas);			
Akūts, hronisks tonsillīts, paratonsillārs abscess;			
Difterija, tās sarežģījumi;			
Zarnu vīrusinfekcijas, pārtikas toksikoinfekcijas, dizentērija, salmonelloze, botulisms, vēdertīfs, šigellozes;			
Vīrusu hepatīti, to sekas,			
Karantīnas, sevišķi bīstamās infekcijas (holēra, mēris, Sibīrijas čūla, hemorāģiskie drudži u.c.) un brūču infekcijas;			
Neiroinfekcijas (meningokoku infekcija, ērcu encefalīts un citi vīrusu encefalīti), poliomiēlīts, Laima slimība, trakumsērga;			
Stinguma krampji;			
Transmisīvās infekcijas, malārija;			

Jersinioze, pseidotuberkuloze, leptospiroze;			
HIV, AIDS;			
Sifiliss;			
Gonoreja, gonorejas pelvioperitonīts;			
Tuberkuloze, tās neatliekamie stāvokļi;			
Kašķis.			
Akūtas ķirurģiskas slimības:			
Akūtu vēdera dobuma orgānu saslimšanu diferenciāldiagnostika;			
Akūts peritonīts;			
Akūta un hroniska kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas patoloģija (čūlas slimība, tās sarežģījumi, perforācija, penetrācija, asiņošana, pilorostenoze, akūta kuņģa dilatācija), barības vada plīsumi;			
Gremošanas trakta apdegumi ar skābēm un sārmiem;			
Akūts apendicīts, periapendikulārs infiltrāts;			
Zarnu necaurlaidības veidi, īpatnības dažāda vecuma grupās;			
Apzarņa asinsvadu tromboze un embolija;			
Aknu kolika, akūts un hronisks holecistīts, mehāniskā dzelte;			
Akūts un hronisks pankreatīts;			
Trūces, iekšējās un ārējās, to iesprūšana;			
Gremošanas trakta svešķermeņi;			
Akūta ekstremitāšu išēmija;			
Apakšējo ekstremitāšu vēnu saslimšanas;			
Mastīts, abscess, flegmona, sepse, osteomielīts u.c.;			
Traumatiski bojājumi un nelaimes gadījumu sekas:			
Vēdera dobuma slēgti un vaļēji, parenhimatozo un dobo orgānu bojājumi;			
Krūšu kurvja orgānu vaļējie bojājumi;			
Kombinētu traumu vadošā bojājuma noteikšanas principi vēdera un krūšu dobuma traumu gadījumā;			
Ekstremitāšu kaulu lūzumi un mežģījumi, to sarežģījumi;			
Atslēgas kaula un lāpstiņas kaula lūzumi un mežģījumi, to sarežģījumi;			
Aukšžokļa un apakšžokļa lūzumi un mežģījumi;			
Muskuļu, cīpslu, perifēro nervu bojājumi;			
Mugurkaulāja traumatiskie bojājumi;			
Galvas un muguras smadzeņu traumas;			
Iegurņa kaulu un orgānu bojājumi;			
Galvas un muguras smadzeņu traumas;			
Ķermeņa daļu traumatiska amputācija;			
Asiņošanas apturēšanas pagaidu metodes;			
Cietušo šķirošanas un evakuācijas principi masveida nelaimes gadījumos, ievainojumu rašanās mehānismi un to klasifikācija;			
Cietušo transportēšanas un imobilizācijas veidi traumu gadījumos, pirmā palīdzība un neatliekamā medicīniskā palīdzība, tās apjoms parastos un			

katastrofu medicīnas apstākļos;			
Traumatiskais šoks;			
Kombinētās traumas, politraumas, to īpatnības vecuma grupās, vadošā bojājuma noteikšanas principi;			
Termiskie bojājumi;			
Brūces, palīdzības sniegšanas principi pirmsstacionāra etapā;			
Desmurģija;			
Ilgstošas saspiešanas sindroms;			
Auss, deguna, balsenes, trahejas un bronhu svešķermeņi u.c.;			
Uroģenitālās sistēmas traucējumi:			
Akūta urīna aizture, urīnpūšļa katetrizācija;			
Nierakmeņu slimība, nieru kolika;			
Akūts, hronisks pielonefrīts, paranefrīts;			
Akūts un hronisks glomerulonefrīts;			
Akūta un hroniska nieru mazspēja, oligūrija, anūrija;			
Urēmiskā koma;			
Akūti vīriešu dzimumorgānu iekaisumi;			
Parafimoze, priapizms;			
Nieru, urīnpūšļa un urīnvadu traumas;			
Ārējo dzimumorgānu traumas;			
Kombinētās urīnpūšļa un iegurņa traumas;			
Mikrohematūrija un makrohematūrija;			
Uroģenitālā trakta svešķermeņi;			
Akūta ginekoloģiska un dzemdību patoloģija:			
Akūtas sieviešu dzimumorgānu iekaisīgas saslimšanas;			
Olnīcas plīsums;			
Ārpusdzemdes grūtniecība;			
Krimināls aborts;			
Spontāns aborts;			
Grūtniecības toksikozes, preeklampsija; eklampsija;			
Priekšlaicīgas dzemdības;			
Dzemdības ārpus stacionāra;			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība jaundzimušajam un dzemdētājai;			
Jaundzimušā atdzīvināšana un dzīvības funkciju novērtēšana pēc Apgares skalas;			
Dzemdības plīsums;			
Dzemdības asiņošana;			
Asiņošana placentārajā un pēcdzemdību periodā;			
Placentas priekšguļa, normāli piestiprinātas placentas priekšlaicīga atslāņošanās;			
Sieviešu dzimumorgānu audzēju izsaukti akūti sarežģījumi;			
Traumatisms dzemdniecībā un ginekoloģijā;			
Metroendometrits, peritonīts, sepse, septisks šoks;			
Tromboflebīti, trombembolijas ginekoloģijā un dzemdniecībā;			
Akūti psihoneirolģiski traucējumi:			
Komatozo stāvokļu vispārēja diagnostika un			

diferenciāldiagnostika, komas skala;			
Akūti smadzeņu asinsrites traucējumi, klasifikācija, diferenciāldiagnoze;			
Akūti galvas smadzeņu un muguras smadzeņu un to apvalku iekaisuma slimības;			
Smadzeņu tūska;			
Muguras un galvas smadzeņu tilpuma procesi;			
Mugurkaulāja deformējošā spondiloze, radikulīti;			
Krampju sindromi, epilepsija, epileptisks stāvoklis;			
Alkoholisms, alkohola delīrijs;			
Toksikomānijas, narkomānijas, abstinences sindroms;			
Akūtas psihozes;			
Psihopātijas, depresijas;			
Psihoemocionālais sindroms, tā robežstāvokļi;			
Akūta psihoneiroloģiska palīdzība bērniem;			
Akūtas acs un tā piedēkļu, auss traumas, svešķermeņi;			
Bērnu un zīdaiņu veselības problēmas:			
Zīdaiņu barošanas principi;			
Rahīts;			
Krampji bērna vecumā;			
Spazmofilija;			
Hipertermija, toksikoze, eksikoze;			
Bērnu infekcijas: masalas, masaliņas, skarlatīna, vējbakas, garais klepus, epidēmiskais parotīts;			
Elpošanas orgānu neatliekamā patoloģija bērniem;			
Sirds un asinvadu sistēmas neatliekamā patoloģija bērniem;			
Neatliekamās ķirurģiskās patoloģijas īpatnības bērnu vecumā;			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība traumatisku bojājumu gadījumos bērniem;			
Neatliekamās medicīniskās palīdzības farmakoterapija bērniem;			
Hematoloģiski, endokrinoloģiski traucējumi, redzes un dzirdes orgānu traucējumi:			
Anēmijas (dzezs deficīta, makrocitārā, hemolītiskā, aplastiskā);			
Hemofilija;			
Cukura diabēts, komas, kas saistītas ar cukura diabētu;			
Vairogdziedzera saslimšanas;			
Angīna, tās komplikācijas;			
Paratonsilārs abscess;			
Akūts laringīts, balsenes stenoze;			
Akūts vidusauss iekaisums;			
Glaukoma.			
Vitālo funkciju traucējumu diagnosticēšana un novēršana notikuma vietā			
Paplašināta dzīvības funkciju uzturēšana:			
Terminālie stāvokļi un sirds – plaušu reanimācija,			
RAN īpatnības dažādās vecuma grupās,			
Klīniskās un bioloģiskās nāves pazīmes un kritēriji,			

Efektīvas RAN kritēriji,			
Vispārējās intensīvās terapijas (IT), reanimācijas (RAN), paplašinātās kardiopulmonālās reanimācijas (PKPR) metodes:			
Narkozes un elpošanas aparāti, RAN un IT palīglīdzekļi, neatliekamās medicīniskās palīdzības apstākļos lietojamie inhalācijas un neinhālācijas anestētiķi,			
Plazmas aizvietošanas un dezintoksikācijas līdzekļi,			
Defibrilācija, elektroimpulsa terapija, sirds elektrostimulācija,			
Kardiopulmonālās RAN farmakoterapija,			
Plaušu mākslīgā ventilācija un palīgventilācija,			
Konikotomija, traheostomija, trahejas intubācija			
Intensīvā terapija masīvas asiņošanas gadījumā.			
Intensīvā terapija un reanimācija elektrotraumas gadījumā.			
IT un RAN asfiksijas (nosmakšana, noslīgšana, strangulācija) gadījumā			
IT un RAN galvas smadzeņu traumas, epileptiskā stāvokļa, meningoencefalīta gadījumos.			
IT un RAN pie akūtām saindēšanām.			
Ārstēšana ar antidotiem.			
Intensīvā terapija un reanimācija akūtu saindēšanos gadījumos ar:			
Fosfororganiskiem savienojumiem,			
Miega, sedatīvajiem līdzekļiem,			
Narkotiskajām vielām,			
Skābēm, sārmēm,			
Hlorētiem ogļūdeņražiem,			
Tvana gāzi, alkoholu un tā surogātiem,			
Smagiem metāliem,			
Augu indēm, sēnēm,			
Methemoglobīnu veidojošām un hemolītiskām indēm,			
Indīgo čūsku kodieni.			
Šoki, veidi, diferencēta ārstēšana,			
Intensīvā terapija akūtas nieru mazspējas gadījumā.			
Intensīvā terapija neatliekamo stāvokļu gadījumā endokrinoloģijā (cukura diabēts, tireotoksikoze, virsnieru mazspēja)			
Neatliekamās medicīniskās palīdzības pirmsstacionāra etapa organizācijas principi;			
NMP darba organizācijas principi lielu katastrofu un masveida nelaimes gadījumu apstākļos;			
NMP brigāžu personāla funkcionālie pienākumi;			
NMP pirmsstacionāra etapa palīdzības apjoms slimajiem un cietušajiem;			
NMP darba organizācijas principi ārkārtēju medicīnisku situāciju gadījumos;			
Jēdziens par katastrofu medicīnu;			
Tehniskais un medicīniskais NMP brigāžu ekipējums;			

Slimnieku un cietušo transportēšanas veidi un indikācijas;			
NMP personāla darba taktiskie, organizatoriskie un tiesiskie aspekti;			
NMP personāla taktika krimināla rakstura gadījumos;			
NMP personāla taktika darbā ar pacientiem apreibuma stāvokļos;			
NMP personāla taktika darbā ar pacientiem ar psihiskām un psihosomātiskām saslimšanām;			
Medicīnas ētikas un deontoloģijas principi NP pirmsstacionāra apstākļos;			
Cietušo šķirošanas principi;			
NMP radiācijā cietušajiem;			
NMP ķīmiskajās katastrofās cietušajiem;			
Obligātās prasības Neatliekamās palīdzības iestādei un NMP transporta līdzeklim			
Sadarbības principi ārkārtas situācijās ar glābšanas dienestu, ugunsdzēsējiem, policiju, KMC,			
Starptautiskās kardiopulmonālās reanimācijas un neatliekamās kardioloģiskās palīdzības vadlīnijas			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- **Ieviņa Alka** – RĀMPS galvenā ārsta vietniece medicīnas jautājumos;
- **Vija Grigale** – LR NMP un KM asociācijas valdes locekle;
- **Helēna Vēvere** – Latvijas feldšeru asociācijas prezidente;
- **Sarmīte Villere** – KMC speciāliste;
- **Maija Kazia** – R1MS izglītības metodiķe;
- **Inese Ozoliņa** – MPIC izglītības metodiķe.

Profesijas standarta eksperti:

- U.Līkops, LR Veselības ministrija, valsts sekretārs;
- U.Kalniņš, Latvijas Ārstu biedrība, Sertifikācijas padomes priekšsēdētājs.